

Abstrakt

Úvod

Během posledních desetiletí narůstá celosvětově podíl geriatrických pacientů. Tento fenomén je způsoben pokroky v lékařských vědách, sociální péči a ve zlepšení pracovních podmínek. Problém však stále spočívá ve velmi časté polyfarmakoterapii a polymorbiditě starších nemocných. S cílem snížit časté nežádoucí účinky u seniorů byla vytvořena explicitní kritéria PIMs (potenciálně nevhodných léčiv, z angl. „potentially inappropriate medications“).

Cílem této práce bylo zjistit registrovanost PIMs v několika zemích střední a východní Evropy dle všech dosud publikovaných 22 explicitních kritérií léčiv/lékových postupů potenciálně nevhodných ve stáří, dostupných v publikované literatuře.

Metodika

Soubor 345 PIMs získaný ze všech explicitních kritérií publikovaných v odborných recenzovaných nebo impaktovaných časopisech do roku 2015 v anglickém jazyce a zpracovaný v diplomové práci S. Grešákové (obhájena červen 2016) byl využit v této práci. Každý lék byl obsažen v analyzovaném seznamu pouze jednou, bez ohledu na ostatní podmínky nevhodnosti (např. interakce mezi dávkou – nemocí, specifické aspekty dávkování, atd.). Výjimkou byla PIMs, která jsou k dispozici v neretardované i retardované formě, protože každou z těchto lékových forem lze identifikovat podle zvláštního ATC kódu. K analýzám byly využity údaje získané v rámci aktivit EU COST Action IS1402 (2015-2018, pracovní skupiny WG1b), kde účastníci z různých zemí vyplňovali souhrnné údaje o registrovanosti rozličných přípravků s obsahem PIMs. V této diplomové práci jsou analyzována data zejména ze zemí střední a východní Evropy, tj. data získaná výzkumnými týmy ve spolupráci s registračními institucemi v České republice, na Slovensku, v Chorvatsku, Estonsku a v Polsku. V tabulkách a grafech jsou shrnuty údaje týkající se registrovanosti PIMs v těchto zemích.

Výsledky

Z celkového seznamu 345 PIMs, 145 PIMs (42,0 %) bylo registrováno v České Republice, 151 (43,8 %) na Slovensku, 135 (39,1 %) v Estonsku, 126 (36,5 %) v Chorvatsku a 176 (51,0 %) v Polsku. Nejvíce specifická kritéria pro většinu analyzovaných zemí střední a východní Evropy byla ze všech použitých explicitních kritérií EU- (7) kritéria. Registrovaná PIMs z celkového seznamu zpravidla nerepresentovala ve většině zemí kromě Chorvatska ani polovinu všech sledovaných PIMs. Použití pouze EU- (7) kritérií by mohlo vést v mezinárodním výzkumu k významným zkreslením. Dle našich výsledků je třeba ke srovnávacím výzkumům využít všechny seznamy PIMs, které jsou dostupné v publikované literatuře.

Závěr

Závěrem lze říci, že nejvíce specifickými kritérii pro střední a východní Evropu byla z analyzovaných kritérií EU-(7) kritéria. Pro zachování vyšší míry objektivity a dostatečné specifiity hodnocení v budoucím mezinárodním epidemiologickém výzkumu je podstatné využívat metodiku, která slučuje dosud publikované explicitní nástroje dohromady.

Klíčová slova:

Potenciálně nevhodná léčiva, geriatrictí pacienti, explicitní kritéria, registrovanost

Podpora:

Diplomová práce byla podpořena aktivitami výzkumné skupiny „Ageing and Changes in the Therapeutic Values of Drugs in the Aged” v programu PROGRESS Q42 na FaF UK (vedoucí PharmDr. Fialová D, PhD), probíhající iniciativou EU COST Action IS1402 (2015-2018) a SVV KSKF FaF UK 260 417. Práce byla prezentována na studentské vědecké konferenci FaF UK v roce 2017. Její výstupy budou využity i v začínajícím projektu EUROAGEISM H2020 (2017-2021).